

הסכנה במה שהעין לא שולטת

פרשת וישב נקראת תמיד סביב חג החנוכה ונראה שיש קשר ביניהם. הגמרא במסכת שבת (כא, ב) מביאה שתי מימרות בשם רבי תנחום, שהאחת קשורה לחנוכה והשניה לפרשת וישב.

הראשונה עוסקת בהלכות חנוכה: "נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה". המימרא השניה עוסקת בבור שאליו זרקו האחים את יוסף בפרשתנו: "והבור ריק אין בו מים" - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

אחד הפירושים שמקשרים בין 2 המימרות האלו עוסק בקביעת חז"ל שהעין לא שולטת במה שלמעלה מעשרים אמה. על פי הערכה זו בא רבי תנחום "ללמד זכות" על אחי יוסף, שכשם שנר חנוכה שהניחו למעלה מעשרים אמה הוא פסול, כיון שלא שולטת בו העין ואינו מפרסם את הנס - כך הבור שזרקו האחים את יוסף לתוכו היה עמוק עשרים אמה ולכן הם לא ראו שיש בו נחשים ועקרבים.

הרב משה פיינשטיין זצ"ל (בספר דרש משה) מרחיב את ההסבר של הפסול בהנחת נר חנוכה למעלה מעשרים אמה, ומחדד שהכרת הנס מחייבת התבוננות מעמיקה, "אבל בלי התבוננות לא ירגיש כלל בנס", לכן צריך כל הזמן לראות את הנר מול עיניו כדי להבין את גודל נס חנוכה על ידי התבוננות.

נקודה זו באה לידי ביטוי גם בחיי המשפחה שלנו, כי **על מנת לבנות חיי משפחה טובים ומאוחדים חייבים שליטה של העין והתבוננות מעמיקה על המציאות.**

חיכוכים רבים נגרמים בתוך המשפחה, בין בני זוג ובין הורים וילדים, בגלל שלא רואים את כל הסיפור השלם, וגם מה שכן רואים - לא מסבירים באותה צורה וכל אחד מהצדדים נותן פרשנות אחרת למה שהוא רואה. **הפתרון טמון בשיח והקשבה - גילוי הצדדים הפחות נראים של האירוע (סיבות קודמות, דעות קדומות וכדו').**

והתבוננות במניעים ובכוונות של כל אחד מהמעורבים בסיפור.

שנזכה לראות כל אחד מעלת חברנו ולא חסרונו, ולשלום ואחדות במשפחה ובכל עם ישראל, ובזכות פרסום נר חנוכה נזכה גם לניסים בחג החנוכה הבא עלינו לטובה, למגר את האויב ולגאולה שלימה ובניין הבית הגדול והקדוש.

הרב אליהו האיתן

רב משיב במכון פועה ומרבני
המכון הישראלי למשפחה

בוחרים
במשפחה

"בוחרים במשפחה" - ארגון חברתי ששם לו למטרה לחזק ולקדם את ערכי המשפחה בחברה ובמדינה, מול מגמות הפירוק של התא המשפחתי בארץ ובעולם